

۲۳ سال بد قولی پاکستانی ها | جدیدترین اقدام پاکستان برای واردات گاز از ایران

پاکستانی‌ها حدود ۲۳ سال است که برای واردات گاز از ایران، با امروز و فردا کردن، به تعهدات خود برای اجرای این قرارداد مشترک با ایران عمل نکرده‌اند. دولت جدید این کشور در جدیدترین اقدام خود دو کمیته (فاینانس و تحریم) برای تسهیل روند اجرایی صادرات گاز ایران به پاکستان تشکیل داده که البته مشخص نیست این اقدام به سرانجام برسد یا مانند سایر قول و قرارهای این کشور به فراموشی سپرده شود.

ایده احداث خط لوله صلح در سال ۱۹۹۰ مطرح و قرار شد این خط لوله گاز ایران را به پاکستان و هندوستان منتقل کند که پیام‌آور صلح و دوستی در شبه قاره باشد. براساس توافق اولیه، قرار بود این خط لوله ۲۷۰۰ کیلومتری، گاز صادراتی ایران را از مسیر پاکستان به هند منتقل کند.

پیش‌بینی شده بود که در صورت توافق نهایی، ۱۱۰۰ کیلومتر از این خط

لوله در ایران، ۱۰۰۰ کیلومتر در پاکستان و ۶۰۰ کیلومتر در هند احداث شود. طبق طرح اولیه قرار بود روزانه ۱۵۰ میلیون مترمکعب گاز ایران به هند و پاکستان صادر شود. از این مقدار، ۹۰ میلیون مترمکعب برای هند و ۶۰ میلیون مترمکعب برای پاکستان در نظر گرفته شده بود که البته این ایده عملی نشد.

هند با بهانه‌هایی درباره امنیت و قیمت معاهده، نسبت به آن سرد شده و از تعهد سه‌جانبه **کناره‌گیری کرد**. بعد از آن در سپتامبر ۲۰۱۲، عملیات اجرایی معاهده آغاز شده و روسای جمهور وقت ایران و پاکستان توافق کردند که در این زمینه همکاری داشته باشند؛ براساس این همکاری، پیش‌بینی شده بود که پاکستان نیز خط لوله خود را طی ۲۲ ماه تا مرز ایران بکشد.

همچنین بر اساس این معاهده گازی، قرار شد با شروع عملیات لوله‌گذاری تا سال ۱۳۹۳، صادرات گاز از طریق خط لوله به کراچی آغاز شود. این قرارداد ۲۵ ساله، ایران را متعهد کرد که صادرات گاز در روز از حجم ۱۴ میلیون مترمکعب را آغاز کرده و آن را در دو فاز به ۲۱ و ۳۰ میلیون مترمکعب افزایش دهد.

با اینکه توافق مذکور بین دو کشور صورت گرفت، عملیات اجرایی خط لوله از سوی پاکستانی‌ها مدام متوقف و ازسوی مسوولان این کار در پاکستان، اطلاعات ضدونقیضی درباره میزان پیشرفت پروژه ارائه می‌شد. عدم آغاز عملیات اجرایی خط لوله ازسوی پاکستان، در حالی اتفاق می‌افتاد که ایران از سال ۲۰۱۱ کار خط لوله خود را به اتمام رسانده بود و به اسلام‌آباد فرصت داده بود تا پایان ۲۰۱۴ عملیات خط لوله را تکمیل کند.

در حالی که حدود یک دهه از قرارداد گازی میان ایران و پاکستان گذشته و طبق آن، همه زیرساخت‌های لازم برای صادرات گاز از ایران به پاکستان از سوی ایران فراهم شده است، این همسایه شرقی بر بدعهدی خود اصرار می‌کرد. اصراری که وزیر نفت را نیز به تعجب انداخته و بر آن داشت تا با ارسال نامه‌ای به وزیر نفت پاکستان خواهان یک پاسخ صریح از این کشور شود. اما بازهم جواب مشخصی از سوی این کشور دریافت نکرد و ایران تصمیم گرفت تا این پرونده را از مسیر حقوقی پیگیری کند.

بازگشت پاکستان به گاز ایران

در این راستا، چند ماه پیش بود که یک مقام نفتی پاکستان اعلام

کرد؛ این احتمال وجود دارد که ماه آینده میلادی، مذاکرات دو کشور بر سر موضوع از سرگیری اجرای خط لوله انتقال گاز ایران به پاکستان، آغاز شود. به گفته وی، قرار بود هیأتی از ایران به پاکستان سفر کرده و در این رابطه با دولت موقت در این کشور، گفتگو کند اما تصمیم بر این شد که این مذاکرات به بعد موکول شود تا از تأثیر آن در نتیجه انتخابات در پاکستان جلوگیری شود.

بها نه پاکستان برای بدعهدی

به گفته این مقام مسوول پاکستانی، در ماه ژوئن سال ۲۰۱۶، دولت وقت پاکستان، انجام مذاکرات را به دلیل فشارها از سوی عربستان متوقف کرد و به تعهدات خود در قبال دولت ایران در این زمینه عمل نکرد؛ این مسئله باعث شد تا ایران موضوع شکایت از پاکستان در این زمینه به دادگاه دآوری بین‌المللی را مطرح کند. در حال حاضر، انتخابات در پاکستان تمام شده و احتمالاً عمران‌خان به‌عنوان رهبر حزب، مسئولیت دولت در این زمینه را برعهده خواهد گرفت. وی قرار است در روز ۹ آگوست، به‌عنوان نخست‌وزیر پاکستان سوگند یاد کند و در همان ماه نخست نیز باید به‌طور کامل دولت تشکیل دهد.

این مقام نفتی دولتی پاکستان، این را هم گفته که احتمالاً دو کشور افکار خود را در این زمینه، بر روی هم گذاشته تا بتوانند در سایه تحریم‌های آمریکا و رفتار خصمانه دولت ترامپ، راهی برای اجرای این پروژه پیدا کنند. آمریکا از توافق هسته‌ای با ایران خارج شده و احتمالاً نمایندگان ایران و پاکستان جدول زمان‌بندی جدیدی برای اجرای این پروژه تعیین خواهند کرد. اگر دو طرف به توافق نرسند و ایران تصمیم بگیرد این موضوع را در دادگاه بین‌المللی مطرح کند، پاکستان نیز چاره‌ای جز دفاع از خود نخواهد داشت. پاکستان به تعهد خود برای ایجاد ۷۸۱ کیلومتر خط لوله انتقال گاز در خاک خود عمل نکرده است اما با توجه به تحریم‌های پیشین آمریکا هیچ کشور یا آژانسی نمی‌تواند هزینه اجرای این پروژه را تأمین کند.

استقبال ایران از تکمیل خط لوله انتقال گاز ایران به پاکستان

اما ایران بعد از این اظهارنظر، از ادامه مذاکره برای تکمیل خط لوله انتقال گاز ایران به پاکستان، استقبال و معاون امور بین‌المللی و بازرگانی وزیر نفت اعلام کرد که جمهوری اسلامی ایران، انرژی و گاز را عاملی برای توسعه همکاری‌های منطقه‌ای و همبستگی با همسایگان، از جمله پاکستان می‌داند.

امیرحسین زمان‌نیا، با اشاره به نشانه‌های مثبتی که به تازگی در این زمینه از دولت منتخب پاکستان مشاهده می‌شود، ادامه داد: در همین راستا و در شرایط جدید، از ادامه مسیر مذاکرات درباه تکمیل و راه‌اندازی خط لوله انتقال گاز به پاکستان استقبال می‌کنیم.

پاکستان یک کیلومتر هم خط لوله نساخته است

با این حال و با وجود این‌که پنج ماه از این اتفاقات گذشته، وزیر نفت در آخرین [اظہار نظر خود اعلام کرد](#) پاکستان حتی یک کیلومتر هم خط لوله نکشیده است. بیژن زنگنه، معتقد است پاکستان تحت فشار آمریکا، عربستان و امارات است. به گفته وی، اخیراً تیم ایران به پاکستان رفتند و صحبت کردند. پاکستانی‌ها هم گفتند برای صحبت خواهیم آمد، اما تاکنون حتی با وجود این‌که به گاز ایران نیاز دارند، یک کیلومتر خط لوله هم نکشیده‌اند؛ در حالی که جمهوری اسلامی ایران، بیش از یک میلیارد دلار در این راستا سرمایه‌گذاری کرده است.

جدیدترین اقدام پاکستانی‌ها

درحالی که زنگنه از بدعهدی پاکستانی‌ها گلایه داشت، معاون امور بین‌الملل وزیر نفت در آخرین اظهار نظر خود از تشکیل دو کمیته (فاینانس و تحریم) برای تسهیل روند اجرایی صادرات گاز ایران به پاکستان خبر داد. به گفته وی به نقل از وزارت نفت، دولت جدید این کشور دریافت گاز از ایران را پیگیری می‌کند و اراده سیاسی خود را برای گسترش روابط اقتصادی با ایران به صراحت بیان کرده است.

زمان‌نیا ادامه داد: برای این منظور، پاکستان دو کمیته (فاینانس و تحریم) برای تسهیل روند اجرایی صادرات گاز ایران به پاکستان تشکیل داده است که انتظار می‌رود نتیجه بررسی این کمیته در ماه‌های آینده به دیدار وزرای نفت ایران و پاکستان برای به سرانجام رساندن این قرارداد منجر شود.

وی با تاکید بر این‌که دریافت گاز از ایران برای پاکستان باصرفه‌تر از دیگر کشورها عنوان است، افزود: مباحث حقوقی این قرارداد در صورت ملاقات وزیران نفت دو کشور به‌طور حتم بررسی خواهد شد.